

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра публічного управління і проектного менеджменту**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

10 вересня 2020 року, протокол № 7

Голова Вченої ради ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

О. В. Алейнікова О. В. Алейнікова

**УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ПРОЄКТАМИ
ТА ПРОГРАМАМИ**

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

(ВК – дисципліна вільного вибору здобувачів вищої освіти)

Рівень вищої освіти:

- другий (магістерський)
- третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: без обмежень

Спеціальність: без обмежень

Освітньо-наукова програма: без обмежень

Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління міжнародними проєктами та програмами» за вільним вибором здобувача вищої освіти складена відповідно до навчальних планів освітньо-професійних / освітньо-наукових програм Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Авторка-укладачка робочої програми навчальної дисципліни:

Г.В. Бережна, к.е.н., доцентка;

доцентка кафедри публічного управління і
проектного менеджменту Навчально-наукового
інституту менеджменту та психології ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
публічного управління і проектного менеджменту
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 01 від 09 вересня 2020 р.)

Затверджено Вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 7 від 10 вересня 2020 р.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, освітній рівень, спеціальність, спеціалізація</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
		заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS –3	Галузь знань: без обмежень	Навчальна дисципліна вільного вибору здобувачів вищої освіти
	Спеціальність: без обмежень	Рік підготовки
	Освітньо-наукова програма: без обмежень	1-й
		Семестр
		2-й
Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: - другий (магістерський) - третій (освітньо-науковий)	Лекції
		10
		Практичні, семінарські
		20
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю
		залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Мета навчальної дисципліни. Метою навчальної дисципліни є надання теоретичних та нормативно-методичних положень з основ управління міжнародними проектами, формування практичних навичок пошуку інформації про міжнародні проекти та програми, підготовки та подання проектних заявок до міжнародних програм, управління проектами з використанням міжнародних стандартів.

Основні завдання навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна передбачає оволодіння знаннями, які відображають зміст, структуру та методологію розроблення й управління міжнародними програмами і проектами; формування вмінь та навичок вирішення управлінських проблем і реалізації проектних ініціатив за допомогою проектних технологій; формування у фахівців розуміння інноваційної значущості міжнародних проектів та програм в умовах інтеграції та глобалізації світової економічної системи.

Індивідуальні завдання допомагають здобувачам вищої освіти здобути практичні навички здійснювати аналіз ситуацій, формулювати проблему, визначати її причини та

пропонувати варіанти їх вирішення; формувати ідеї проєктів та їх обґрунтування; структурувати проєкт, визначати його мету і цілі, розробляти заходи та оцінювати ресурсні потреби; розробляти та використовувати логічну матрицю проєкту; застосовувати інструменти оцінювання проєктних пропозицій, моніторингу й оцінювання ефективності реалізації міжнародних проєктів та програм; розраховувати кошторис і формувати бюджет проєкту; складати робочі плани та плани-графіки реалізації проєкту; використовувати та поширювати результати проєкту; застосовувати методологію проєктів для планування видів діяльності.

Здобувачі вищої освіти мають набути **загальних компетентностей (ЗК)**:

- здатність вчитися, оволодівати новими знаннями, ініціювати дослідницько-інноваційні проєкти та автономно працювати під час їх реалізації;
- здатність презентувати результати досліджень на всіх рівнях українською та однією з іноземних мов європейського простору;
- здатність налагоджувати навчально-наукову і міжособистісну взаємодію, співробітництво.

В процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти мають набути також певних **спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК)**:

- здатність ініціювати, організовувати та керувати інноваційними проєктами на різних рівнях публічного управління та адміністрування;
- здатність планувати й організовувати роботу дослідницьких колективів з вирішення наукових і науково-освітніх завдань; навички управління інформацією; здатність до комунікації, взаємодії; відчуття ваги помилки; здатність прийняття рішень, відповідальність;
- здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного управління та адміністрування.

Основними організаційними формами вивчення навчальної дисципліни є: лекції, практичні заняття, самостійна робота, виконання індивідуальних завдань та контрольні заходи.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	заочна форма			
	Усього	у тому числі		
		л.	прак.	с/р
Тема 1. Стандарти проєктного менеджменту	10	2	2	6
Тема 2. Загальна характеристика управління міжнародними проєктами та програмами	8		2	6
Тема 3. Процеси управління міжнародними проєктами та програмами	10	2	2	6
Тема 4. Міжнародні програми і гранти як джерела фінансування досліджень	8		2	6
Тема 5. Міжнародні проєкти і програми розвитку вищої освіти та науково-технологічної галузі	8		2	6
Тема 6. Міжнародні державні і приватні фонди	10	2	2	6
Тема 7. Організаційні питання управління міжнародними проєктами та програмами	8		2	6
Тема 8. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на	10	2	2	6

сучасному етапі				
Тема 9. Пошук джерел фінансування проектів та мобілізація ресурсів	8		2	6
Тема 10. Управління ризиками в міжнародних проектах і програмах	10	2	2	6
Разом	90	10	20	60

4. ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ

Тема 1. Стандарти проєктного менеджменту

Компетенції проєктних менеджерів. Успішність управління проєктами. Зацікавлені сторони. Вимоги та задачі проєкту. Задум проєкту та кінцевий продукт. Проєктний ризик та можливості. Якість. Структура робіт. Час та фази проєкту. Робота команди Ресурси. Затрати та фінанси. Закупки та контракти. Зміни. Вирішення проблем. Інформація та документація. Контроль та звітність. Комунікації. Запуск проєкту. Закриття проєкту. Проєктні організації.

Тема 2. Загальна характеристика управління міжнародними проєктами та програмами

Середовище міжнародного проєктного менеджменту. Обґрунтування доцільності реалізації міжнародних проєктів і програм та оцінювання економічної ефективності. Організаційні системи та організаційні структури управління міжнародними проєктами та програмами.

Тема 3. Процеси управління міжнародними проєктами та програмами

Управління інтеграцією в міжнародних проєктах і програмах. Управління змістом міжнародних проєктів і програм. Управління часом у міжнародних проєктах і програмах. Управління вартістю міжнародного проєкту. Управління якістю у міжнародних інноваційно-інвестиційних проєктах і програмах. Управління ресурсами у міжнародних проєктах і програмах. Управління інформаційним зв'язком у міжнародних проєктах і програмах. Управління ризиком у міжнародних проєктах і програмах. Управління закупівлями у міжнародних проєктах і програмах.

Тема 4. Міжнародні програми і гранти як джерела фінансування досліджень

Міжнародна програма як група пов'язаних і координованих міжнародних проєктів, які забезпечують досягнення мети на основі вибраної стратегії. Діюча система міжнародних донорських організацій. Білатеральні проєкти науково-технологічного співробітництва. Особливості управління білатеральними проєктами науково-технологічного співробітництва. Управління виконанням проєктів, підтриманих Українським науково-технологічним центром (STCU).

Тема 5. Міжнародні проєкти і програми розвитку вищої освіти та науково-технологічної галузі

Правила участі в конкурсах та основні вимоги до реалізації проєктів європейських освітянських програм. Європейські освітянські програми Еразмус+. Рамкові Програми науково-технологічного розвитку Європейського Союзу. Практика роботи із сайтом Європейської Комісії. Діяльність Українського науково-технологічного центру (STCU). Програми академічної мобільності: Fulbright, DAAD та ін.

Тема 6. Міжнародні державні і приватні фонди

Діюча система міжнародних донорських організацій. Донорські програми організацій системи ООН (ПРООН, ЮНЕП, ЮНЕСКО, ЮНІДО, ФАО, ГЕФ та ін.).

Міжнародні фінансові інституції (Світовий Банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, Європейський інвестиційний банк та ін.). Урядові організації держав Європи, Америки, Азії. Процедурні вимоги і особливості надання фінансової підтримки закордонними урядовими і міжурядовими фондами. Діяльність приватних фондів. Причини і мотиви безповоротного (грантового) фінансування проєктів. Благодійність. Філантропія. Підтримка демократії. Формування громадянського суспільства.

Тема 7. Організаційні питання управління міжнародними проєктами та програмами

Законодавство України з питань використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги на реалізацію міжнародних проєктів і програм. Правові аспекти виконання міжнародних проєктів в Україні. Поняття «донор», «заявник», «бенефіціар», «реципієнт». Основні принципи пошуку партнерів проєктів. Розробка проєктної ідеї. Заявка на грант: підготовка і складання. Етапи підготовки проєктної заявки. Розробка проєкту кошторису витрат та бюджету проєкту. Процедура подання заявки. Експертна оцінка. Правові аспекти виконання міжнародних проєктів в Україні. Питання захисту прав інтелектуальної власності у міжнародних проєктах і програмах. Моніторинг та аудит міжнародних проєктів і програм.

Тема 8. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на сучасному етапі

Сутність та типологія міжнародних проєктів. Сутнісні аспекти системи управління міжнародними проєктами. Особливості формування інституту власника в міжнародних проєктах. Організаційно-технологічні особливості управління міжнародними проєктами. Основні учасники міжнародних проєктів. Інфраструктура міжнародних проєктів. Міжнародний лізинг. Міжнародний франчайзинг. Особливості договорів.

Тема 9. Пошук джерел фінансування проєктів та мобілізація ресурсів

Поняття і види фандрайзингу. Методи організації пошуку ресурсів. Основні методи проведення фандрайзингу. Умови вибору методу фандрайзингу. Загальні принципи фандрайзингу.

Тема 10. Управління ризиками в міжнародних проєктах і програмах

Проектні ризики та їх класифікація. Принципи управління проектними ризиками. Методи аналізу ризиків в міжнародних проєктах і програмах. Оцінка ймовірності ризикованої події. Можливості зниження та протидії ризикам.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№	Назва теми	Зміст	Кіл. год.
1	2	3	4
1	Тема 1. Стандарти проєктного менеджменту	Компетенції проєктних менеджерів. Успішність управління проєктами. Зацікавлені сторони. Вимоги та задачі проєкту. Задум проєкту та кінцевий продукт. Проєктний ризик та можливості. Якість. Структура робіт. Час та фази проєкту. Робота команди. Ресурси. Затрати та фінанси. Закупки та контракти. Зміни. Вирішення проблем. Інформація та документація. Контроль та звітність. Комунікації. Запуск проєкту. Закриття проєкту. Проєктні організації.	6

2	Тема 2. Загальна характеристика управління міжнародними проектами та програмами	Середовище міжнародного проектного менеджменту. Обґрунтування доцільності реалізації міжнародних проектів і програм та оцінювання економічної ефективності. Організаційні системи та організаційні структури управління міжнародними проектами та програмами.	6
3	Тема 3. Процеси управління міжнародними проектами та програмами	Управління інтеграцією в міжнародних проектах і програмах. Управління змістом міжнародних проектів і програм. Управління часом у міжнародних проектах і програмах. Управління вартістю міжнародного проекту. Управління якістю у міжнародних інноваційно-інвестиційних проектах і програмах. Управління ресурсами у міжнародних проектах і програмах. Управління інформаційним зв'язком у міжнародних проектах і програмах. Управління ризиком у міжнародних проектах і програмах. Управління закупівлями у міжнародних проектах і програмах.	6
4	Тема 4. Міжнародні програми і гранти як джерела фінансування досліджень	Міжнародна програма як група пов'язаних і координованих міжнародних проектів, які забезпечують досягнення мети на основі вибраної стратегії. Діюча система міжнародних донорських організацій. Білатеральні проекти науково-технологічного співробітництва. Особливості управління білатеральними проектами науково-технологічного співробітництва. Управління виконанням проектів, підтриманих Українським науково-технологічним центром (STCU).	6
5	Тема 5. Міжнародні проекти і програми розвитку вищої освіти та науково-технологічної галузі	Правила участі в конкурсах та основні вимоги до реалізації проектів європейських освітянських програм. Європейські освітянські програми Еразмус+. Рамкові Програми науково-технологічного розвитку Європейського Союзу. Практика роботи із сайтом Європейської Комісії. Діяльність Українського науково-технологічного центру (STCU). Програми академічної мобільності: Fulbright, DAAD та ін.	6
6	Тема 6. Міжнародні державні і приватні фонди	Діюча система міжнародних донорських організацій. Донорські програми організацій системи ООН (ПРООН, ЮНЕП, ЮНЕСКО, ЮНІДО, ФАО, ГЕФ	6

		та ін.). Міжнародні фінансові інституції (Світовий Банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, Європейський інвестиційний банк та ін.). Урядові організації держав Європи, Америки, Азії. Процедурні вимоги і особливості надання фінансової підтримки закордонними урядовими і міжурядовими фондами. Діяльність приватних фондів. Причини і мотиви безповоротного (грантового) фінансування проєктів. Благодійність. Філантропія. Підтримка демократії. Формування громадянського суспільства.	
7	Тема 7. Організаційні питання управління міжнародними проєктами та програмами	Законодавство України з питань використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги на реалізацію міжнародних проєктів і програм. Правові аспекти виконання міжнародних проєктів в Україні. Поняття «донор», «заявник», «бенефіціар», «реципієнт». Основні принципи пошуку партнерів проєктів. Розробка проєктної ідеї. Заявка на грант: підготовка і складання. Етапи підготовки проєктної заявки. Розробка проєкту кошторису витрат та бюджету проєкту. Процедура подання заявки. Експертна оцінка. Правові аспекти виконання міжнародних проєктів в Україні. Питання захисту прав інтелектуальної власності у міжнародних проєктах і програмах. Моніторинг та аудит міжнародних проєктів і програм.	6
8	Тема 8. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на сучасному етапі	Сутність та типологія міжнародних проєктів. Сутнісні аспекти системи управління міжнародними проєктами. Особливості формування інституту власника в міжнародних проєктах. Організаційно-технологічні особливості управління міжнародними проєктами. Основні учасники міжнародних проєктів. Інфраструктура міжнародних проєктів. Міжнародний лізинг. Міжнародний франчайзинг. Особливості договорів.	6
9	Тема 9. Пошук джерел фінансування проєктів та мобілізація ресурсів	Поняття і види фандрайзингу. Методи організації пошуку ресурсів. Основні методи проведення фандрайзингу. Умови вибору методу фандрайзингу. Загальні принципи фандрайзингу.	6
10	Тема 10. Управління ризиками в міжнародних	Проектні ризики та їх класифікація. Принципи управління проектними	6

	проектах і програмах	ризиками. Методи аналізу ризиків в міжнародних проектах і програмах. Оцінка ймовірності ризикованої події. Можливості зниження та протидії ризикам.	
Разом			60

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти здійснюється за графіком індивідуальної роботи згідно з розкладом у формі консультацій, індивідуальної бесіди.

Для стимулювання дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок проектної діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів робіт в певних проектах, і враховувати цю діяльність при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням презентацій, семінари, пояснення.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: виконання індивідуальних навчальних завдань і проектів.

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

8. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі письмового тестування з кожної теми. У завданні з кожної теми студентам пропонується 10 тестових завдань 3-х типів: 1) 5 тестових питань закритої альтернативної форми (простого множинного вибору „правильно” чи „неправильно”); 2) 4 тестових питання закритої форми множинного вибору з однією правильною відповіддю з 4-х можливих; 3) 1 тест-задача закритої форми з однією правильною відповіддю з 4-х можливих.

На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та виконанні завдань. Здобувач має підготувати та презентувати виконане індивідуальне завдання.

Підсумковий контроль знань – залік.

9. КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Управління міжнародними проектами та програмами», є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність,

послідовність тощо);

– вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних завдань;

– вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль, самостійна робота					Індиві- дуальне завдання	Захист ІЗ	Всього
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	30	10	100
6	6	6	6	6			
Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
6	6	6	6	6			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА ДО КУРСУ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Батенко Л.П. Управління проєктами: навч. посібник / Л.П. Батенко, О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська. – К.: КНЕУ, 2003. – 231 с.
2. Баум У. Цикл реалізації проєкта / У. Баум. – Вашингтон: Ін-т економічного розвитку Всемирного Банка, 1982.
3. Бегьюли Ф. Управление проектом / Ф. Бегьюли; пер. с англ. В.Петрашек. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2004. – 208 с.
4. Бушуев С.Д. Управление проектами. Основы профессиональных знаний и система оценки компетенции проектных менеджеров / С.Д. Бушуев, Н.С.Бушуева. – К.: ІРІДІУМ,

2006. – 208 с.

5. Бушуева Н.С. Модели и методы проактивного управления программами организационного развития : монография / Н.С. Бушуева. – К.: Наук. світ, 2007. – 199 с.
6. Василенко О.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / О.В. Василенко, В.Г. Шматько. – К.: ЦУЛ, 2003. – 440 с.
7. Верзух Э. Управление проектами: ускоренный курс по программе МВА / Э. Верзух. – М.: Диалектика, 2007. – 480 с.
8. Гогунський В.Д. Розробка марківської моделі управління міжнародними проектами / В.Д. Гогунський, О.В. Власенко, В.Ю. Васильєва, В.В. Лебедь // Матеріали науково-методичного семінару „Шляхи реалізації кредитно-модульної системи”. – 2014. – С. 89–95.
9. Гудзь О.Є. Менеджмент ідей та управління проектами / О.Є. Гудзь О.Є., А.А. Глушенкова. – 2016. – 156 с.
10. Йохна М.А. Трансфер технологій: форми і методи ефективного здійснення / М.А. Йохна, П.Г. Іжевський, В.В. Стадник. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – 164 с.
11. Керівництво з питань проектного менеджменту / за ред. С.Д. Бушуєва; пер. з англ. – К.: Ділова Україна, 2000. – 198 с.
12. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.
13. Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К.: Академвидав, 2005. – 400 с.
14. Постанова КМУ «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» № 153 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text>.
13. Рамкова програма партнерства між урядом України та Організацією об'єднаних націй на 2018-2022 роки. – 84 с.
14. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів. –К.: МАУП, 2002. – 214 с.
15. A guide to the project management body of knowledge PMBoK Guide. – PMI, sixth edition. – 2017.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України. – <http://www.rada.gov.ua/>.
2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua/>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Європейська комісія (European Commission). – <http://ec.europa.eu/>.
5. Європейський парламент (European Parliament). – <http://www.europarl.europa.eu/>.
6. Європейський Союз (European Union). – <http://europa.eu/>.
7. Організація Північноатлантичного договору – НАТО (North Atlantic Treaty Organization – NATO). – <http://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>
8. Агенція Європейських Інновацій <http://www.eeca-ict.eu>
9. Американські ради з міжнародної освіти <http://www.americancouncils.org.ua/>
10. Європейська комісія <http://ec.europa.eu/>
11. Європейська служба зовнішньої дії http://eeas.europa.eu/enp/eu-programmes/index_en.htm
12. Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua
13. Національний Еразмус+ офіс в Україні <https://erasmusplus.org.ua/>
14. Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua
15. Horizon Europe https://ec.europa.eu/info/horizon-europe_en